

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Краљице Наталије 43, 11000 Београд

Тел: 011/3615-225, 2686-787

Факс: 011/2641-060

E-mail: dekanat@uf.bg.ac.rs

www.uf.bg.ac.rs

Број: _____

Датум: _____

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Веће научних области друштвено-хуманистичких наука

**ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР
У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА**
(члан 65. Закона о високом образовању)

**I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
НАСТАВНИКА**

1. Име, средње име и презиме кандидата **проф. др АУРЕЛ, Арон, БОЖИН**
2. Предложено звање **РЕДОВНИ ПРОФЕСОР**
3. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира **ПСИХОЛОГИЈА**
4. Радни однос са пуним или непуним радним временом **РАДНИ ОДНОС СА ПУНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ**
5. До овог избора кандидат је био у звању **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА ЗА УЖЕ НАУЧНУ ОБЛАСТ ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА** у које је први пут изабран **08. 12. 2003. ГОДИНЕ**
за ужу научну, односно уметничку област /наставни предмет **ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА**

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање **08. 12. 2008.**
2. Датум доношења одлуке о расписивању конкурса за избор **15. 04. 2009. године**
3. Датум и место објављивања конкурса „Службени гласник РС“, бр. 32 од **05. 05. 2009. године**
4. Звање за које је расписан конкурс **СВА ЗВАЊА**

III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ИЗВЕШТАЈА И О ИЗВЕШТАЈУ

1. Назив органа и датум именовања комисије **ИЗБОРНО ВЕЋЕ УЧИТЕЉСКОГ
ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ, 15. 04. 2009. ГОДИНЕ**

2. Састав Комисије за припрему Извештаја:

Ред. Бр.	Име и презиме	Звање	Ужа научна, односно уметничка област	Организација у којој је запослен
1.	Проф. др Благоје Нешић	Редовни професор	Психологија	Филозофски факултет у Косовској Митровици
2.	Проф. др Александар Милојевић	Редовни професор	Психологија	Учитељски факултет у Лепосавићу
3.	Проф. др Жарко Требјешанин	Редовни професор	Психологија	Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду

3. Број пријављених кандидата на конкурс: **два**

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије: **није**

5. Датум стављања извештаја на увид јавности **09. 07. 2009. године**

6. Начин (место) објављивања извештаја огласна табла и библиотека Факултета

7. Приговори **нема**

**IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА
ФАКУЛТЕТА 16. 01. 2010. године**

**Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата проф. др
Аурела Божина, у звање редовног професора вођен у свему у складу са одредбама
Закона, Статута Универзитета и Статута факултета.**

ПОТПИС ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА

Проф. др Александар Јовановић

Прилози:

1. Одлука изборног већа факултета о утврђивању
предлога за избор у звање;

2. Извештај комисије о пријављеним кандидатима
за избор у звање;

3. Сажетак извештаја комисије о пријављеним кандидатима
за избор у звање;

4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62.ст.4.
Закона;

5. Други прилози релевантни за одлучивање (мишљење матичног
факултета, приговори и слично).

Напомена: сви прилози се достављају и у електронској форми

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Краљице Наталије 43, 11000 Београд

Тел: 011/3615-225, 2686-787

Факс: 011/2641-060

E-mail: dekanat@uf.bg.ac.rs

www.uf.bg.ac.rs

Број: _____

Датум: _____

На основу члана 64-65. Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење и 97/08) члана 123. Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, број 131/06, 140/08 и 143/98), члана 41. и чланова 99-102. Статута Учитељског факултета, број 922 од 29. 09. 2006. године, Изборно веће Учитељског факултета на седници одржаној дана 16. 01. 2010. године, донело је следећу

ОДЛУКУ о предлогу за избор наставника у звање

Предлаже се да се **проф. др Аурел Божин**, доктор наука – област психологија, изабере у звање **редовног професора** за уже научну област **Психологија**.

Образложење

Декан Факултета је у „Службеном гласнику РС“, бр. 32 од 05. 05. 2009. године објавио конкурс за избор једног наставника у сва звања за уже научну област **Психологија**.

Изборно веће је 15. 04. 2009. године изабрало Комисију за припрему извештаја за избор кандидата у звање у саставу: проф. др Благоје Нешић, редовни професор Филозофског факултета у Косовској Митровици, проф. др Александар Милојевић, редовни професор Учитељског факултета у Лепосавићу и проф. др Жарко Требјешанин, редовни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду. Комисија је прегледала конкурсни материјал и сачинила Извештај.

Комисија за припрему Извештаја је дана 23. 06. 2009. године доставила Изборном већу Извештај са предлогом за избор кандидата.

Изборно веће Учитељског факултета је на својој седници од 16. 01. 2010. године, а по протоку рока од 30 дана увида јавности у наведени Извештај, донело одлуку да се предложи избор **проф. др Аурела Божина** у звање редовног професора за уже научну област **Психологија**.

Одлуку доставити:

- учесницима конкурса
- за кадровску документацију
- за архиву

Председник Изборног већа

Проф. др Александар Јовановић

САЖЕТАК
ИЗВЕШТАЈА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У
ЗВАЊЕ

I – О КОНКУРСУ

Назив факултета: *Учитељски факултет – Београд*
Ужа научна област: *Психологија*
Број кандидата који се бирају: *један*
Број пријављених кандидата: *два*
Име и презиме пријављених кандидата: 1) *др Аурел А. Божин*
2) *др Душан Б. Марковић*

II- О КАНДИДАТИМА

1. Основни биографски подаци

- 1) Име и презиме: *Аурел Божин*
Датум и место рођења: *18. октобра 1952. год. у Алибунару*
Установа где је запослен: *Учитељски факултет, Београд*
Звање радно место: *ванредни професор*
Научна област: *друштвене и хуманистичке, ужа научна област психологија*
- 2) Име и презиме: *Душан Марковић*
Датум и место рођења: *10. марта 1959. год. у Опацима*
Установа где је запослен: *Дечји културни центар, Београд*
Звање радно место: *психолог*
Научна област: *друштвене и хуманистичке, ужа научна област психологија*

2. Стручна биографија, дипломе и звања

1) др Аурел Божин

Основне студије:

Назив установе: *Филозофски факултет – група психологија*
Место и година завршетка: *Београд, 1976.*
Ужа научна област: *психологија*

Магистеријум:

Назив установе: *Центар за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду*
Место, година завршетка: *Београд, 1986.*
Ужа научна област: *социо-медицинска истраживања/психологија*

Докторат:

Назив установе: *Филозофски факултет*
Место и година одбране: *Београд, 1999.*

Ужа научна област: *психологија*
Досадашњи избор у научна звања: *доцент 2000. год. за ужу научну област психологија, ванредни професор 2003. за ужу научну област психологија.*

2) др Душан Марковић

Основне студије:

Назив установе: *Филозофски факултет – група психологија*

Место и година завршетка: *Београд, 1985.*

Ужа научна област: *психологија*

Магистеријум:

Назив установе: *Филозофски факултет*

Место, година завршетка: *Београд, 1996.*

Ужа научна област: *психологија(магистар психолошких наука)*

Докторат:

Назив установе: *Филозофски факултет*

Место и година одбране: *Београд, 2002.*

Ужа научна област: *социологија (доктор социолошких наука)*

Досадашњи избор у научна звања: –

3. Објављени радови (1. кандидат)

Име и презиме: Др Аурел Божин	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	Пре последњег избора/реиз.	После по- следњег избора/реиз.	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.
Научне публикације				
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини				
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини	2	1		
Рад у научном часопису националног значаја објављен у целини	2	4		
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини	9	6		
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини	3	2		
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	4	6		
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	7			

Научна монографија, или поглавље у монографији са више аутора	1	8 (2+6)		
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера	8			
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавља у публикацији те врсте са више аутора	1			
Остале стручне публикације (пројекти, софтвер, друго)	21			

3. Објављени радови (2. кандидат)

Име и презиме: Др Душан Марковић	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
Научне публикације	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини				
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини				
Рад у научном часопису националног значаја објављен у целини	4			
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини				
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини				
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Научна монографија, или поглавље у монографији са више аутора				
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.	Пре последњег избора/реиз.	После последњег избора/реиз.
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера	2			
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавља у публикацији те врсте са више аутора				
Остале стручне публикације (пројекти, софтвер, друго)				

4. Оцена резултата научног и истраживачког рада

1) Радови кандидата **др Аурела Божића** објављени су као посебне књиге, монографије, радови у зборницима са научних скупова у земљи и иностранству, часописима и другим публикацијама који припадају ужој научној области психологија.

Књига *Увод у психологију школског детињства* представља значајан допринос разумевању неких веома важних питања развојне психологије и осветљавању школског детињства као посебно важног периода детињства и животног циклуса. Монографија *Божанска деца: прилози психологији даровитости* је јасно и језгровито написана и представља неку врсту синтезе његовог вишегодишњег бављења проблемом даровитости и као таква она пружа прилично заокружену слику о прошлости, садашњем стању и могућим правцима даљег развоја психологије даровитости. Објављени текстови у зборницима радова са домаћих и међународних научних скупова и радови у националним и међународним научним часописима баве се актуелним питањима развојне и педагошке психологије, односно психологије даровитости и менталног здравља.

За избор у звање редовног професора

1. Минимална вредност коефицијената компетентности у категоријама P10+P20+P30+ P50+P61+P62 је **26,67**; др Аурел Божин је остварио **55,00**.

2. Минимална вредност коефицијента компетентности у категорији P10+P20+P50+P61 је **13,33**; др Аурел Божин је остварио **47,00**.

3. Минимална вредност коефицијента компетентности у категорији је P63–P66+P70 је **4,67**; др Аурел Божин је остварио **6,0**.

Минимална **укупна** вредност коефицијента компетентности (за избор у звање редовног професора) је **26,67**; др Аурел Божин је остварио **61,00**.

2) Кандидат **др Душан Марковић** је до сада објавио укупно 6 радова: два стручна у “Војно-политичком информатору” и четири која се могу окарактеристати као научна у часопису “Социјална мисао” од 2003. до 2005. године. Из приложене документације се може закључити да овај кандидат до сада није учествовао са радовима на домаћим и међународним скуповима, односно да није учествовао у пројектима које финансира Министарство науке Републике Србије. Стога је Комисија стекла утисак да се он научном делатношћу бави само повремено и да је више оријентисан ка такође веома корисном и захтевном практичном саветодавном раду са децом и њиховим родитељима.

За избор у звање доцента:

1. Минимална вредност коефицијената компетентности у категоријама P10+P20+P50+P61+P62 је **4,67**; др Душан Марковић је остварио **6,0**.

2. Минимална вредност коефицијента компетентности у категоријама P63–P66+P70 је **2,33**; др Душан Марковић је остварио **0,0**.

Минимална **укупна** вредност коефицијента компетентности (за избор у звање доцента) је **7,0**; др Душан Марковић је остварио **6,0**.

5. Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

- 1) Кандидат др Аурел Божин је учествовао у комисијама за одбрану специјалистичких радова и докторских дисертација, био је ментор за припрему и израду једне докторске дисертације и једне магистарске тезе из уже научне области Психологија, односно члан комисије за избор наставника у универзитетска звања.
- 2) Будући да до сада није био ангажован у настави на универзитету, др Душан Марковић није ни могао да допринесе обезбеђивању научно-наставног подмлатка.

6. Оцена резултата педагошког рада

- 1) Изводећи наставу из Развојне психологије и Педагошке психологије током претходног периода, др Аурел Божин је стекао значајно искуство у раду са студентима, остварио добру сарадњу са њима и развио наставничке компетенције. Кроз редовну наставу, менторски рад и друге активности допринео је успешнијем остваривању студијског рада из психолошких предмета које је предавао. У анкетама о извођењу наставе добио је највише оцене од студената са којима је радио.
- 2) Као што је већ истакнуто, Др Душан Марковић до сада није био ангажован на универзитету или некој вишој или високој школи тако се не може говорити о оцини резултата његовог педагошког рада у том смислу.

7. Оцена ангажованости у развоју наставе и других делатности високошколске установе

- 1) Др Аурел Божин је својим ангажовањем допринео модернизацији програма из Развојне психологије и Педагошке психологије и тиме допринео квалитету реформских промена у складу са Болоњским процесом.
- 2) Као особа која није била ангажована у настави на универзитету, др Душан Марковић није ни могао бити ангажован у развоју наставе и других делатности високошколске установе.

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу увида у биографију кандидата, анализе научних активности и резултата њиховог научно-истраживачког рада и на основу сагледавања других активности кандидата, Комисија је једногласно закључила да само др Аурел Божин испуњава законске и стручно-научне услове за избор за наставника *Психологије*. Својим досадашњим научно-истраживачким, наставним и стручним радом он је показао запажене резултате и потврдио се као успешан наставник, организатор наставно-научног рада са студентима из области Психологије. У периоду од последњег избора за ову наставну област до данас приредио је један зборник радова, објавио две монографије и више научних радова у зборницима са домаћих и међународних научних скупова као и у националним и међународним научним часописима.

Имајући све то у виду, Комисија предлаже да се др Аурел Божин изабере у звање редовног професора за ужу научну област *Психологија*.

У Београду,
4. јуна 2009. год.

Чланови Комисије:

-
1. Проф. др Благоје Нешић
Филозофски факултет Ниш

 2. Проф. др Александар Милојевић
Учитељски факултет Лепосавић

 3. Проф. др Жарко Требјешанин
Факултет за специјалну едукацију и
рехабилитацију Београд

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Решењем Изборног већа Учитељског факултета у Београду изабрани смо у Комисију за избор наставника у сва звања, за ужу научну област Психологија на том факултету. Част нам је да том Већу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор наставника у сва звања, за ужу научну област Психологија, објављен у *Службеном гласнику РС* бр. бр. 32 од 5. маја 2009. године јавили су се два кандидата: др Аурел Божин, досадашњи ванредни професор на Учитељском факултету у Београду за ужу научну област Психологија и др Душан Б. Марковић, радно ангажован у Саветовалишту за децу и родитеље Дечјег културног центра у Београду.

Увидом у приложену документацију кандидата др Душана Б. Марковића, Комисија је констатовала да он није доктор психолошких већ социолошких наука и да тиме не испуњава један од основних услова за избор у звање за ужу научну област Психологија на Учитељском факултету. Због тога Комисија у овом извештају даље не разматра документацију коју је поднео др Душан Б. Марковић (четири рада објављена у часопису “Социјална мисао” у периоду 2003-2005. године и два рада у «Војно-политичком информатору» 1989, односно 1991. године).

Др Аурел Божин је рођен 18. октобра 1952. године у Алибунару где је завршио основну школу, док је гимназију завршио у Вршцу. Године 1971. уписао је психологију на Филозофском факултету у Београду на ком је дипломирао 1976. одбравивши рад под насловом «Психолошко схватање масе и понашања у маси» (ментор: проф. др Никола Рот). Постдипломске студије уписао је 1979. године у Центру за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду, а завршио 1986. године одбравивши магистарски рад под насловом «Начин понашања болесника са пептичким улкусом у одређеним животним ситуацијама» (ментор: проф. др Ненад Хавелка; коментор: проф. др Зоран Радовановић). Докторску дисертацију под насловом «Осећај кохерентности и превладавање стреса у условима друштвене кризе» (ментор: проф. др Ненад Хавелка) одбранио је 1999. године на Одељењу за психологију Филозофског факултета у Београду.

Од 26. јула 1976. до 1. новембра 2000. године радио је као психолог у здравственом центру „Др Лаза К. Лазаревић“ у Шапцу. Школске 1994/95. и 1995/96. године предавао је Психологију развоја личности и Психологију предшколског детета на Вишој школи за образовање васпитача у Вршцу (настава на румунском језику), а од школске 1998/99. године био је ангажован као предавач за предмет Развојна психологија (настава на српском и румунском језику) у Наставном одељењу у Вршцу Учитељског факултета у Београду. Од школске

1999/2000. године предавао је тај предмет и у Наставном одељењу Учитељског факултета у Новом Пазару. Годину дана је радио са пуним радним временом на Учитељском факултету, у звању доцента, да би до 31. маја 2008. године био у радном односу са 80% радног времена на том факултету, а са 20% на Вишој школи за образовање васпитача у Вршцу. Од 1. јуна 2008. ради поново са пуним радним временом на Учитељском факултету у Београду на ком је 2. новембра 2003. године био изабран за ванредног професора за ужу научну област Психологија.

Др Аурел Божин је био члан Комисије за категоризацију предшколске деце општине Шабац и члан Покрајинске комисије за полагање стручног испита за учитеље (за наставу на румунском језику). Током два мандата био је потпредседник Југословенског удружења за научно истраживање религије. Он је такође био члан редакције библиотеке «Религија и друштво» издавачке куће «Градина» из Ниша и редакције научног часописа «Религија».

Године 1997. др Аурел Божин је приредио, са проф. др Драгољубом Б. Ђорђевићем са Универзитета у Нишу, тематски број часописа на енглеском језику «Facta Universitatis» под насловом „The Study of Salutogenesis in a Time of Social Upheaval”. У том тематском броју били су укључени радови аутора из Израела, Пољске, Републике Словачке, Бугарске и Србије. Тренутно припрема, за број 3 за 2010. годину часописа “Теме” (Ниш), тематски број (у који ће бити укључени радови и неколико аутора из иностранства) под радним насловом “Истраживање салутогенезе данас”.

Учествовао је на већи број семинара и научних скупова у земљи и шест у иностранству.

Др Аурел Божин је до сада објавио преко 50 радова из области психологије и социологије на српском, румунском, енглеском и немачком језику у разним публикацијама и часописима, као и три ауторске књиге и две у коауторству; приредио зборник радова за студенте учитељских (педагошких) факултета; превео са енглеског једну књигу и седам научних радова, односно већи број радова са српског на румунски и обрнуто.

Као истраживач или научни сарадник, др Аурел Божин је до сада био укључен у више научноистраживачких и стручних пројеката, а тренутно учествује у два научноистраживачка пројекта које финансира Министарство за науку и животну средину Републике Србије: „Промене у основношколском образовању – проблеми, циљеви, стратегије“ (пројекат бр. 149055) и „Глобализација и метатеоријске концепције педагошке методологије“ (пројекат бр. 149049А).

Др Аурел Божин активно учествује у усавршавању просветних радника који раде у школама са наставом на румунском језику у српском Банату и био је ментор приликом израде једног магистарског рада и једне докторске тезе из психологије, односно члан комисије за одбрану две докторске тезе, такође из психологије, на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву. На Учитељском

факултету он је осмислио и изводи наставу из два изборна предмета који су изазвали велико интересовање студената: на другој години предмет Психологија даровитости, а на трећој години предмет Ментално здравље.

Кандидат је поднео следећи списак радова:

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ ПРЕ ПОСЛЕДЊЕГ ИЗБОРА

а) књиге/монографије

1. Božin, Aurel A.(2001). *Ličnost i stres: osećaj koherentnosti i prevladavanje stresa u uslovima društvene krize*. Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača i Odeljenje Učiteljskog fakulteta, 2001, VIII+251 str.
2. Božin, Aurel A. i dr.(2002) *Daroviti i šta sa njima: Praktikum*. (прилози А.А. Божина: Problemi u prilagođavanju darovitih, стр. 43-46 и Identifikacija darovitih, стр. 46-53). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.

б) радови у зборницима/годишњацима

1. Božin, Aurel, Pajić, Svetislav i Antonić, Dragojlo (1979). Psihosocijalni aspekti kandidata za polaganje vozačkog ispita u Šapcu. IV Simpozijum "Preventiva u bezbednosti saobraćaja na putevima", Šabac, 6-8. decembar 1979. Zbornik radova (стр. 218-224). Beograd: Republički savet za bezbednost saobraćaja na putevima.
2. Božin, Aurel A.(1994). Vera kao generalizovani resurs otpornosti. *JUNIR godišnjak*, 1, 197-206.
3. Božin, Aurel A.(1995). Stres i rad. U: D.B. Đorđević i B. Đurović (red.), *Rad kao sudbina* (стр. 239-251). Niš: Mašinski fakultet/JUNIR.
4. Božin, Aurel A.(1996). Religioznost i zadovoljstvo životom mladih. *JUNIR godišnjak*, 3, 351-356.
5. Božin, Aurel A.(1999). Stres i darovitost (1): osećaj koherentnosti i visoka inteligencija. Zbornik radova sa V okruglog stola "Rana identifikacija darovitih"(стр. 239-250) Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
6. Bojin (Božin), Aurel A.(1999). Stresul și supradotații (1): sensul coerenței și inteligența superioară. Zbornik radova sa V okruglog stola "Rana identifikacija darovitih" (стр. 251-257) Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
7. Božin, Aurel A.(2000). Zadovoljstvo životom studenata. Zbornik radova sa VI okruglog stola o darovitosti "Stvaraoci i stvarnost" (стр. 266-277). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
8. Božin, Aurel A, Gojkov, Grozdanka i Paser, Viorika (2001). Prevladavanje stresa kod darovitih studenata. Zbornik radova sa VII okruglog stola "Darovitost u studentskoj populaciji" (str. 159-170). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
9. Božin, Aurel A.(2001). Religioznost i školski uspeh studenata. *JUNIR godišnjak*, 7, 125-131.
10. Božin, Aurel A.(2002a). Orijentacije u razvoju etničkog identiteta. *CBS*, 1 – *JUNIR*, 9, 115-119.
11. Božin, Aurel A. (2002b). Evropska zona visokog obrazovanja kao novo razvojno okruženje. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na

- studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (str. 118-124). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.
12. Bojin (Božin), Aurel A.(2002в). Zona europeană a învățământului superior ca un nou context de dezvoltare. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (str. 125-131). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.

в) радови саопштени на стручним скуповима

1. Божин, Аурел А.(1991). Салутогена оријентација и животни стрес. Рад саопштен на Сабору психолога Србије, Златибор, 23-25. октобар 1991.
2. Božin, Aurel A.(1993). Three Years Later: Professional Drivers' Sense of Coherence Under the Strain of War and Blockade. Рад саопштен на симпозијуму "Sense of Coherence in Salutogenic Model", Лођ (Пољска), 29. јун - 1. јул 1993. год.
3. Божин, Аурел А., Антић, М.Т., Ранчић, Б., Башић, С., Јовић, С.(1994). Нормално и патолошко на децем узрасту у условима друштвене кризе. Рад саопштен на Првом конгресу педијатара Југославије, Ниш, 28.-31. март 1994.
4. Божин, Аурел А.(1999). Задовољство животом у одраслом добу: случај професионалних возача. Рад саопштен на научном скупу "Емпиријска истраживања у психологији", Филозофски факултет, 11-12. фебруар 1999.
5. Божин, Аурел А.(2000а). Задовољство животом младих. Рад саопштен на научном скупу "Емпиријска истраживања у психологији", Филозофски факултет, 17-18. фебруар 2000.
6. Божин, Аурел А.(2000б). Православље и питање смисла психичког развоја. Рад саопштен на научном скупу "Два миленијума хришћанства на Балкану: допринос сарадњи народа и култура". Филозофски факултет, Ниш, 9-10. јун 2000.
7. Божин, Аурел А.(2000в). Стрес и социјално функционисање даровитих. Рад саопштен на VI округлом столу о даровитости "Ствараоци и стварност", Виша школа за образовање васпитача. Вршац, 29. јун 2000.
8. Божин, Аурел А., Митић, Војислав (2001а). Симптоми стреса студената. Рад саопштен на научном скупу "Емпиријска истраживања у психологији", Филозофски факултет, 14-15. фебруар 2001.
9. Митић, Војислав, Божин, Аурел А.(2001б). Симптоми стреса и школски успех студената. Рад саопштен на научном скупу "Емпиријска истраживања у психологији", Филозофски факултет, 14-15. фебруар 2001.
10. Bojin (Božin), Aurel A.(2002). Identitatea etnică și gestionarea conflictelor interpersonale. Рад саопштен на међународној конференцији "Securitatea europeană: probleme în dezbatere", Букурешт, 22-23. новембар 2002. године.
11. Божин, Аурел А.(2003). Етнички идентитет и стилови управљања интерперсоналним конфликтима. Рад саопштен на научном скупу "Емпиријска истраживања у психологији", Филозофски факултет, 13-14. фебруар 2003.

г) радови у часописима

1. Божин (Bojin), Аурел А.(1988). Проблем техника живљења код човека: психолошки аспект. *Lumina* (Панчево), 42(6-7), 69-84 (на румунском).

2. Божин (Bojin), Аурел А.(1990). У потрази за мистеријом здравља I: салутогена оријентација. *Lumina* (Панчево), 44(6-8), 26-38 (на румунском).
3. Божин (Bojin), Аурел А.(1990). У потрази за мистеријом здравља II: осећај кохерентности. *Lumina* (Панчево), 44(9-10), 93-108 (на румунском).
4. Božin, Aurel A.(1991). Instrumentalna i ekspresivna komponenta ponajanja čoveka u masi. *Humanitas*, 23 (3-4), 15-29.
5. Божин (Bojin), Аурел А.(1992). Инструментални и експресивни аспект понашања у маси (I). Увод у проучавање проблема и појам масе. *Lumina* (Панчево), 46(1-3), 41-48 (на румунском).
6. Božin, Aurel A.(1992). Osećaj koherentnosti, simptomi stresa i školski uspeh. *Humanitas*, 24 (1-4), 49-65.
7. Божин, Аурел А. (1993). Салутогена оријентација у социологији медицине. *Теме* (Ниш), 16(1-4), 53-68.
8. Božin, A.A.(1997). Sense of Coherence and Hyperinflation: A Contribution to the Study of the Dynamics of a Health Promoting Personality Variable. *Facta Universitatis* (Series: Philosophy and Sociology), 1(4), 409-417.
9. Божин, Аурел А.(2003). Емпиријско истраживање религиозности у адолесценцији: (1) Проблем, испитаници и извори података. *Религија*, 1(1), 117-128.
10. Божин, Аурел А.(2003). Веровање, религијско. *Теме* (Ниш), 27(3), 394-396.
11. Божин, Аурел А.(2003). Емпиријско истраживање религиозности у адолесценцији: (2) Религиозност, аномија, осећај кохерентности, субјективно здравље, задовољство животом и школски успех. *Религија*, 1(2), 273-289.
12. Божин, А.А.(2003). Школски успех као психолошки проблем. *Педагошка стварност*, 49(5-6), 499-509.

д) прикази

1. Божин (Bojin), Аурел А.(1989). Приказ књиге: Vito Marković, "Filozofija samoće", KZ "Zvezdara", Beograd, 1988. *Lumina* (Панчево), 43(2-3), 143-145 (на румунском).
2. Божин, А.А.(1992). Православље у разноликом виђењу (Приказ књиге: Ђорђевић, Д.Б., уред., "Православље између неба и земље", Градина, Ниш, 1991). *Теме* (Ниш), 15(3-4), 354-358.
3. Božin, Aurel A.(2002a). Rana identifikacija darovitosti. Приказ књиге: Dr Grozdanka Gojkov, Mr Nataša Sturza-Milić, Aleksandra Gojkov-Rajić, Aleksandar Stojanović, RANA IDENTIFIKACIJA DAROVITOSTI, Vršac, Viša škola za obrazovanje vaspitača, 2002. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 524-526). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.
4. Bojin (Божин), Aurel A.(2002). Identificarea precoce a supradotaților. Приказ књиге: Dr Grozdanka Gojkov, Mr Nataša Sturza-Milici, Aleksandra Gojkov-Raici, Aleksandar Stoianovici, RANA IDENTIFIKACIJA DAROVITOSTI/ IDENTIFICAREA PRECOCE A SUPRADOTAȚILOR, Vârșeț, Școala superioară pentru educatoare, 2002. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 527-

530). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.

ђ) преводи

а) са енглеског на српски

1. Антоновски (Antonovsky), A.(1993). Биопсихосоцијални модел у социологији медицине. *Теме* (Ниш) 16(1-4), 39-52.
2. Конрад, П. (Conrad, P)(1992). Откриће хиперкинезије: белешке о медиализацији девијантног понашања. *Теме* (Ниш) 16(1-4), 69-82.
3. Куреши, Х. (Qureshi, H.)(1993). Друштвена подршка и здравље. *Теме* (Ниш) 16(1-4), 97-116.
4. Перлин, Л.И. (Pearlin, L.I.)(1993). Структура и значење у медицинској социологији. *Теме* (Ниш) 16(1-4), 23-38.
5. Зола, И.К. (Zola, I.K.)(1992). Медицина као институција друштвене контроле. *Теме* (Ниш), 15 (1-2), 96-115.
6. Зола, И.К. (Zola, I.K.)(1993). Пuteви до лекара: од личности до пацијента. *Теме* (Ниш) 16(1-4), 83-96.
7. Парсонс, Т. (Parsons, T.)(1994). Религија у постиндустријској Америци: проблем секуларизације. У: Ђорђевић, Д.Б. (уред.), *Повратак светог?* (стр. 107-122). Ниш: Градина.
8. Бус (Buss), A.(1994). *Макс Вебер и Азија: прилози социологији развоја*. Ниш: Градина.

б) са српског на румунски језик

1. Gojkov, G.(2002). Studenții supradotați din perspectiva constructivistă a didacticii universitare. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 419-424). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.
2. Ilić, M.(2002). Profesorul în învățământurile universitare tradițional și creativ. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 280-286). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.
3. Maksić, S., Đurišić-Bojanović, M., Bojanović, R. Creativitatea și raportul față de opiniile discrepante. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 317-323). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.
4. Radomirović, V.(2002). Gradul de cultură psihologică și motivația studenților de la cursurile postuniversitare ale facultăților pentru învățători din Serbia pentru munca cu elevii supradotați. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 380-383). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.

в) са румунског на српски језик

1. Franc (Frant), I.A.(2002). Jedan krhak svet – detinjstvo između zloupotrebe, napuštanja i zlostavljanja. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 562-565). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.

2. Konstantinesku (Constantinescu), A., Vintilescu (Vintilescu), D.(2002). Briga za mlade darovite u gimnaziji i visokom školstvu Rumunije. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 183-187). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.
3. Ștefan (Ștefan), L. (2002). Privredni razvoj i jezička hegemonija. Zbornik radova sa VIII okruglog stola "Podsticanje darovitosti na studijama iz ugla Bolonjske deklaracije" (стр. 586-590). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul.

е) популарни написи

1. Божин, Аурел: "Човек и саобраћајни удеси", серија од 6 наставака објављених у листу 7. Јули (лист АСРО "7. Јули" Шабац), бр. 198-203 (децембар-јун 1989. год.)
2. Божин Аурел: "Понашање човека у животној кризи", серија од 3 наставка објављених у листу 7. Јули (лист АСРО "7. Јули" Шабац), бр. 225/6-229/30 (март-јун-јун 1992. год.)

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ ПОСЛЕ ПРЕТХОДНОГ ИЗБОРА

а) књиге/монографије

1. Божин, Аурел А.(2005). *Увод у психологију школског детњства*. Београд: Учитељски факултет, 184 стр. (друго издање 2007. год). (ISBN 86-7849-068-3) (P13=5).
2. Божин, Аурел А. (приређивач)(2008). *Развојна психологија: избор научних и стручних радова за студенте учитељских факултета*. Београд: Учитељски факултет, 179 стр. (ISBN 978-86-17-7849-120-7)(P34=2).
3. Божин, Аурел А.(2009). *Божанска деца: Прилози психологији даровитости*. Београд: Учитељски факултет, 176 стр.(ISBN 978-86-7849-126-9)(P13=5).

б) поглавље у књизи/монографији

1. Божин, Аурел А.(2006). Начела и импликације оријентације на развој током целокупног живота. У: Г. Гојков, Р. Грандић, А. Божин, М. Узелац, В. Банђур, М. Кундачина, А. Негру, *Метаторијски акценти педагошке методологије: контекст и његово разумевање* (стр. 95-118). Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине. (ISBN 86-84367-30-8) (P22=2).
2. Божин, Аурел А.(2007). Проблем душе и тела и његове теоријско-методолошке последице. У: Р. Грандић (уредник), *Метапедагошке расправе: методолошки моменти* (стр. 97-118). Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине. (ISBN 978-86-84367-36-7) (P22=2).
3. Божин, Аурел А. и Пасер, Виорика (2007). Наставници о даровитим ученицима. У: Б. Ђорђевић и И. Радовановић (ред.), *Одрасли о даровитој деци и младима* (стр. 105-147). Београд: Учитељски факултет; Вршац: Виша школа за обрзовање васпитача. (ISBN 978-86-7849-089-7) (P21=4).
4. Божин, Аурел А. (2008). Критични животни догађаји и људски развој. У: Г. Гојков, Р. Грандић, М. Узелац, А. Негру, А. Божин, В. Банђур и М.

Кундачина, *Методологија засноване теорије* (стр. 107-124). Нови Сад: Савез педаг. друштава Војводине. (ISBN 978-86-84367-41-1) (P22=2).

в) радови у зборницима/годишњацима

1. Božin, Aurel A. (2003). Reforma kurikuluma: izazov ili stresor? Zbornik radova sa IX međunarodnog naučnog skupa "Mesto darovitih u kurikularnoj reformi" (str. 164-169). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea Banatul. (P52=3).
2. Божин, А.А. (2004а). Позитивна психологија и даровитост. Уводно излагање на међународном научном скупу "Стратегије подстицања даровитости", Вршац, 21. јун 2004. (Зборник резимеа) (P71=1,5).
3. Božin, A.A.(2004б). Osećaj koherentnosti i školski uspeh na mlađem uzrastu osnovne škole. Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa "Škola bez slabih učenika", Pula, 28-30. oktobar 2004. godine (стр. 311-319). Pula: Filozofski fakultet u Puli. (P54=1).
4. Božin, Aurel A. (2005). Uloga porodice u razvoju darovitih. Zbornik radova sa XI međunarodnog naučnog skupa "Daroviti i odrasli" (стр. 427-435). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea "Tibiscus"(ISSN 1820-1911; ISBN 86-7372-061-3; UDK 371.95) (P52=3).
5. Bojin (Božin), Aurel A. (2005). Rolul familiei în dezvoltarea supradotaților. Zbornik radova sa XI međunarodnog naučnog skupa "Daroviti i odrasli/Supradotații și adulții" (стр. 436-441). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea "Tibiscus" (ISSN 1820-1911; ISBN 86-7372-061-3; UDK 371.95) (P72=0,5).
6. Božin, Aurel A.(2006). Opšte obrazovne intervencije u razvoju darovitih. Zbornik radova sa XII međunarodnog naučnog skupa "Darovitost, interakcija i individualizacija u nastavi" (стр. 124-135). Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; Timișoara: Universitatea "Tibiscus". (UDK 371.95; ISSN 1820-1911) (P52=3).
7. Божин, Аурел А. (2007). Личност и школски успех током детињства. *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању* – Зборник радова (стр. 41-47). Београд: Учитељски факултет. (UDC 371.26: 159.944.4) (P22=2).
8. Божин, Аурел А. (2007). Практични аспекти савремених схватања даровитости. Уводно излагање на међународном научном скупу «Практични аспекти савремених схватања даровитости», Вршац, 12. јул 2007 (Зборник резимеа) (P71=1,5).
9. Божин, Аурел А. (2008). Поремећаји у читању. У: И. Радовановић и В.Ж. Радовић (уредници), *Иновације у основношколском образовању – од постојећег ка могућем* (стр. 219-226). Београд: Учитељски факултет. (UDC 376.1-056.264 81'276.1) (P22=2)
10. Божин, Аурел А. (2008). Увод у историју развојне психологије. У: Божин, А. (уредник), *Развојна психологија: избор научних и стручних радова за студенте учитељских факултета* (стр. 7-22). Београд: Учитељски факултет. (ISBN 978-86-17-7849-120-7) (P22=2)

11. Божин, Аурел А. и Радовановић, Ивица (2009). Чиниоци генезе здравља: религиозност, духовност и вера. У: Дејић, М., Радовановић, И. и Требјешанин, Б.(уредници), *Наука – религија – образовање* (стр. 7-21). Београд: Учитељски факултет. (ISBN 978-86-7849-127-6; UDC 316.74: 2-41)(P22=2)
12. Božin, Aurel A. & Milatović, Vuk (2009). In: F. Bitter Bättig & A. Tanner (Hrsg.), *Sprachen lernen – durch Sprache lernen* (S. 240-250). Zürich: Seismo Verlag, (ISBN 3-03777-080-5; EAN 97 83037770801)(P52=3)
13. Божин, Аурел А. и Радовановић, Ивица (2009). Интелигенција и школско постигнуће. Зборник радова са научног скупа “Наука и настава на универзитету”, 17-18. мај 2008 (стр. 381-388). Пале, Република Српска: Филозофски факултет.(ISBN 978-99938-47-16-8) (P52=3)
14. Божин, Аурел А: Развој односа између родитеља и њихове даровите деце. Рад саопштен на међународном скупу “Породица као фактор подстицања даровитости”, Вршац, 10. јул 2008 (Зборник резимеа, стр. 17) (ISBN 978-86-7372-088-3) (P72=0,5).
15. Božin, Aurel A. & Radovanović, Ivica: Sense of Coherence, Intelligence, Literary Text Comprehension, and School Performance. Рад припремљен за III International Conference “The Quality of Education”, Nowy Sacz, Poland, 27-28 April 2009 (Зборник резимеа) (P72=0,5).
16. Божин, Аурел А. и Божин, Адријан: Развојна психологија и педагошке/наставничке дисциплине. Рад саопштен на скупу “Интердисциплинарност и јединство савремене науке”, Филозофски факултет Пале, 23-24. мај 2009 (резиме) (P72=0,5).

г) радови у часописима

1. Божин, Аурел А. (2005). Тематски или етапни приступ? Прилог методици развојне психологије. *Иновације у настави*, 18, 1, 5-19. (UDC 159.9.019) (P62=1,5).
2. Божин, Аурел А. (2007). Учење и развој даровитости: особености и импликације једног класичног истраживања развоја талента. *Иновације у настави*, 20, 1, 20-34. (UDC 159.928.2) (P62=1,5).
3. Божин, Аурел А. (2009). Развојна психологија: историјски осврт на једну базичну психолошку дисциплину. *Педагошка стварност*, 1-2, 169-190. (YU ISSN 0553-4569; UDK 159.922/091/)(P62=1,5).
4. Божин, Аурел А. и Радовановић, Ивица (2009). Религиозност, духовност, вера и здравље. *Иновације у настави*, 22, 1, 23-37. (UDC 316.74: 2-41) (P62=1,5).
5. Божин, Аурел А. и Милатовић, Вук (2009). Разумевање атипичног књижевног текста и школско постигнуће. *Зборник Института за педагошка истраживања*, 41(1), 165-179. (ISSN 0579-6431)(P52=3).

д) одреднице у речницима/лексиконима

1. Božin, Aurel A. (2007). Verovanje, religijsko. У: A. Mimica i M. Bogdanović (red.), *Sociološki rečnik* (str. 652-653). Београд: Zavod za udžbenike. (ISBN 978-86-17-14515-4; COBISS.SR-ID 137587468) (P66=1).

ђ) радови у штампи

1. Božin, Aurel A. & Radovanović, Ivica: Sense of Coherence, Intelligence, Literary Text Comprehension, and School Performance. Рад припремљен за III International Conference "The Quality of Education", 27-28 April 2009, Nowy Sacz, Poland (зборник радова).
2. Божин, Аурел А: Оптимизам и задовољство животом матураната гимназије. *Теме* (Ниш).
3. Божин, Аурел А: Развојна психологија или Наука о развоју? *Иновације у настави*.

Из приложеног списка радова може се видети да је др Аурел Божин од свог избора у звање ванредног професора објавио три књиге, четири поглавља у књизи, 16 радова у зборницима (од тога 5 радова објављених само у изводу), 5 радова у часописима међународног и националног значаја, једну речничку одредницу и приложио три рада у штампи (један у међународном зборнику, на енглеском језику, један у међународном часопису и један у часопису од националног значаја).

Књига др Аурела А. Божина *Увод у психологију школског детињства* је намењена, као што је наведено у Предговору, пре свега студентима учитељских факултета као допунска литература или као помоћ приликом израде дипломског рада. У складу са том својом основном намером, аутор је обрадио у укупно осам поглавља (пет у општем делу и три у делу посвећеном развоју током школског детињства) одабране теме из развојне психологије као дисциплине од фундаменталног значаја за васпитно-образовни рад као и неке значајне аспекте и питања везана за развој током школског детињства.

У првом делу, у поглављу под насловом "Развојна психологија као психолошка дисциплина" обрађена су веома детаљно и аргументовано следећа питања: разграничавање подручја развојне психологије, њени циљеви и значај за све оне који се баве васпитно-образовним радом.

У другом поглављу др Аурел Божин је изложио, колико је нама познато, по први пут на систематичан и целовит начин, на нашем језику, данас веома актуелну и утицајну парадигму Развојне психологије целокупног живота. Тиме се нашим студентима, али и другим потенцијалним читаоцима, пружа прилика да се ближе упознају са Развојном психологијом целокупног живота. Критичку оцену те парадигме или оријентације он је изнео у посебном, закључном одељку тог поглавља, али је, и поред тенденције да буде што је могуће објективнији, очигледан његов превасходно позитиван став према тој теоријској оријентацији у савременој развојној психологији.

Треће поглавље књиге др А. Божина посвећено је методима који су специфични за развојну психологију: стратегијама или начину организације истраживања истраживања појаве развоја. За разлику од већине досадашњих радова општег карактера код нас, он је у те стратегије укључио и "стратегију временски одложеног истраживања" и "микрогенетска истраживања". Релативно једноставним и разумљивим језиком и примерима из својих истраживања или истраживања обављених под његовим руководством, он читаоцу разјашњава

особености тих метода, њихове врлине и мане и тиме указује на суштинску разлику између развојнопсихолошких и истраживања у осталим подручјима психологије.

У складу са оријентацијом на целокупни животни циклус, аутор у четвртом поглављу посебно разматра Левинсонов модел животног циклуса у циљу адекватног ситуирања детињства и школског детињства у том циклусу. У том смислу он на више места у тексту истиче тесну повезаност и испреплетеност школског детињства са осталим деловима детињства и животног циклуса.

О значајном питању периодизације детињства и проблему граница (почетка и завршетка) школског детињства др А. Божин расправља веома занимљиво и аргументовано у петом и последњем поглављу I дела своје књиге.

Други део садржи занимљиве приказе значајних аспеката физичког и когнитивног развоја, као и психосоцијалног развоја са становишта два великана развојне психологије: Ерика Ериксона и Сигмунда Фројда. Из поглавља посвећеном когнитивном развоју посебно бисмо истакли занимљиву и добро документовану расправу о данас веома актуелном проблему двојезичности и почетка наставе страног језика. Том приликом аутор веома јасно и без много двоумљења износи свој став о томе.

Из претходно реченог може се закључити да књига *Увод у психологију школског детињства* др Аурела А. Божин представља значајан допринос разумевању неких веома важних питања развојне психологије и осветљавању школског детињства као посебно важног периода детињства и животног циклуса.

Монографија *Божанска деца* састоји се из десет прилога психологији даровитости. Као што се може видети из прва два прилога, др А. Божин спада у ред сразмерно малобројних психолога (и то не само код нас!) који се одлучно залажу за издавање Психологије даровитости као посебне психолошке дисциплине. Његови аргументи делују убедљиво, а из документованог приказа историјата психолошког разматрања и истраживања даровитости читаоци могу се уверити да је појава даровитости била значајно подручје током претежног дела постојања психологије као емпиријске науке.

У трећем поглављу др А. Божин развија мрежу основних појмова психологије даровитости (“способност”, “даровитост”, “интелигенција”, “креативност” и “експертиза”) којој затим додаје неколико појмова који заправо представљају појавне облике даровитости (“даровито дете”, “чудо од детета”, “даровито дете ометено у развоју”, “идиот мудрац”, “таленат” и “геније”). Овај поступак омогућава читаоцу релативно брз, мада не и једноставан “улазак у материју” и свакако да представља најсистематичнији део монографије.

У четвртом поглављу се најпре приказују, а затим и критички разматрају најзначајнија савремена схватања и истраживања развоја даровитости или талента, док су проблеми у прилагођавању даровитих, односно проблеми високих постигнућа предмет наредног (петог) поглавља.

У првом поглављу је идентификација даровитих спецификована као један од циљева психологије даровитих и она је предмет подробнијег разматрања на страницама шестог поглавља. Као психолог са дугогодишњим искуством са разним тестовима интелигенције и личности, он је свестан вредности, али и недостатака психолошких тестова. Стога он, између осталог, инсистира на разлици између

препознавања (које могу да врше родитељи, блиски рођаци, другови и пријатељи итд) и идентификације (коју треба да врше психолози и стручњаци за поједина подручја даровитости).

Улога породице у развоју даровитих појединаца је предмет седмог поглавља и као психолог који се посебно занима за ”антрополошка питања развоја”, др А. Божин своје разматрање те улоге започиње указивањем на динамику односа између наследних и срединских чинилаца током развоја јединке. Генерализације о породицама даровитих које је извела, средином деведесетих година прошлог века Е. Винер, допуњује извесним новијим налазима и тиме пружа прилично заокружену слику о општим карактеристикама тих породица.

Шта бива са даровитом децом у одраслој доби то јест да ли и у којој мери они успевају да испуњавају оно што се од њих очекује, а то је да дају значајна продуктивно-креативна остварења - то је предмет следећег, осмог поглавља. У наставку покушаја одговора на то питање др А. Божин истиче извесне карактеристике личности даровитих на основу којих се умногоме може предвидети да ли ће неко бити одрасли стваралац.

Образовање даровитих је једна од најзначајнијих тема психологије даровитости и тој теми је, према очекивању, посвећено посебно поглавље. Након критичког разматрања питања класификације ”општих образовних интервенција у развоју даровитих”, следи приказ, односно критички осврт на те интервенције. Из посебно издвојеног критичког осврта посебно бисмо истакли ауторово залагање за задржавање садашњих мерила и очекивања ”за сву нашу децу и младеж, а можда их чак и повећати” (стр. 137-138).

Из наслова последњег, десетог поглавља монографије др А. Божина (”Позитивна психологија и даровитост”) може се закључити да је реч о указивању на данас актуелну теоријску оријентацију у психологији која, по његовом мишљењу, ”представља непосредни шири оквир” (стр. 148) за истраживања даровитости. Након осврта на циљеве и задатке позитивне психологије и њен однос према хуманистичкој психологији, др А. Божин указује, укратко, на значај ове оријентације за психологију даровитости.

Као што др А. Божин истиче у Уводу, ова јасно и језгровито написана књига представља неку врсту синтезе његовог вишегодишњег бављења проблемом даровитости и као таква она читаоцу пружа прилично заокружену слику о прошлости, садашњем стању и могућим правцима даљег развоја психологије даровитости.

Књига *Развојна психологија: избор научних и стручних радова за студенте учитељских факултета* коју је др А. Божин приредио и за коју је написао Предговор и прво поглавље представља приручник намењен првенствено студентима учитељских (”педагошких”) факултета. Овом књигом се попуњава једна очигледна празнина у нашој стручној литератури и чине доступним извесни радови Ш. Билер, В. Штерна, Е. Ериксона, Ж. Пијажеа и др. Ти радови се обрађују на вежбама и семинарима из Развојне психологије тако да се студенти, у складу са схватањем приређивача да је добра теоријска припремљеност предуслов за ефикасну васпитно-образовну делатност васпитача и учитеља, на самом почетку

студија упознају са изворним радовима неких од најзначајнијих теоретичара и истраживача на подручју развојне психологије.

У уводном поглављу под насловом ”Увод у историју развојне психологије”, др А. Божин приказује историјат развојне психологије као базичне психолошке и васпитно-образовне дисциплине. Умногост следивши Г. Рајнерта, истакнутог немачког историчара развојне психологије, он оцртава досадашњи развој и указује на садашње стање и перспективе те психолошке дисциплине. Стога ово уводно поглавље представља својеврсни увод у развојну психологију као такву.

Поред поменутих књига, др Аурел Божин је у периоду после избора у звање ванредног професора објавио четири поглавља у књигама/монографијама, 11 радова у зборницима са домаћих и међународних научних скупова, пет радова у часописима који се налазе на списку Министарства науке (укључујући и оне од међународног значаја) и једну речничку одредницу. У тренутку писања овог извештаја др А. Божин има три рада у штампи (од тога један у часопису од међународног значаја) и припрема међународни темат (за бр. 3 за 20010. годину часописа Теме/Ниш) под радним насловом ”Истраживање салутогенезе данас”. Поред неколико аутора из наше земље и Републике Српске, темат ће укључити и радове психолога и стручњака за сродне дисциплине из Немачке, Португала, Пољске, Словачке, Бугарске, Румуније и Хрватске. За тај темат др Аурел Божин припрема предговор, уводну студију и селективну библиографију радова о салутогенези од 1998. до 2008.

Имајући све то у виду, у наставку овог извештаја ћемо се, укратко, осврнути само на неке од репрезентативних радова др А. Божина.

Критични животни догађаји и људски развој (поглавље у књизи *Методологија засноване теорије*, Савез педагошких друштава Војводине, Нови Сад, 2008, стр. 107-124) је рад у ком се разматрају карактеристике и значај критичних догађаја за развој човека. У том раду се такође истиче значај критичних догађаја за континуитет/дисконтинуитет људског развоја, односно указује на значај истраживања релације критични животни догађаји – људски развој за дубље сагледавање тог развоја. Овим и неким другим радовима (нпр. *Проблем душе и тела и његове теоријско-методолошке последице*, поглавље у књизи *Метапедагошке расправе: методолошки моменти*, Савез педагошких друштава Војводине, Нови Сад, 2007, стр. 97-118), др А. Божин уводи у дискусију о људском развоју код нас неке теме којима до сада наши аутори нису посветили довољно пажње. Реч је о питањима која би требало да буду, по њему, неизоставни део опште развојне психологије и тиме уводног дела у ову дисциплину гдегод се она изучавала. Стога су ти садржаји данас саставни део програма из Развојне психологије на Учитељском факултету у Београду.

Личност и школски успех током детињства (*Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању* – Зборник радова, Учитељски факултет, Београд, 2007, стр. 41-47) је рад у ком др А. Божин укратко износи резултате истраживања која је он извршио или која су обављена код нас пре свега под његовим руководством, током претходних година, о односу између осећаја кохерентности и школског успеха. Реч је о емпиријској провери значајних аспеката модела школског успеха који је он развио, полазећи од салутогеног модела А.

Антоновског, у претходном периоду и који је анализиран у реферату за претходни избор у звање. Из истраживања др А. Божина и његових сарадника се види да је осећај кохерентности значајна детерминанта садашњег и будућег школског успеха. Стога он у том и неким другим радовима разматра могућност интервенције у развоју тог осећаја и тиме оптимизације школског успеха.

Разумевање атипичног књижевног текста и школско постигнуће (коаутор В. Милатовић, *Зборник Института за педагошка истраживања*, 2009, 41(1), стр. 165-179) је рад у ком се реферише о резултатима истраживања на узорку од 152 ученика трећег и четвртог разреда једне београдске и једне сеоске основне школе. Као што је познато, у читанке се све више укључују атипични текстови и то се, опште узевши, чини без навођења убедљивих аргумената. Резултати истраживања указују, између осталог, на то да закључивање на основу прочитаног представља највећу тешкоћу за ученике трећег и четвртог разреда и да је оправдан закључак да је разумевање атипичног текста умногоме у вези са досегнутим нивоом когнитивног развоја. Ти и неки други вредни налази до којих се дошло овим истраживањем упућују на већу опрезност приликом избора текстова намењених нашим ученицима млађег школског узраста.

ЗАКЉУЧАК

Др Аурел Божин је психолог који је дуго радио у пракси и паралелно развијао, готово од самог почетка, знатну научну делатност, односно предано тежио да проширује и продубљује своја знања и повећа своје компетенције у области којом се бави.

Као што се може закључити из анализираних научних радова, др Аурел Божин је научник који се првенствено посвећује питањима која су од директног значаја за педагошко-психолошку праксу. Своје радове он објављује у релевантним часописима, монографијама и зборницима, односно саопштава на значајним домаћим и међународним научним скуповима. Проблеме који му се намећу као приоритетни истражује и критички процењује полазећи од модела који су засновани на јасној теоријској оријентацији, док подужи спискови релевантне литературе на неколико језика уз готово сваки рад указују на његову континуирану тежњу да избегне једностраност.

Др Аурел Божин је био ментор приликом израде једне докторске тезе и једног магистарског рада, односно члан комисије за оцену и одбрану две докторске дисертације из психологије. Он је у претходном периоду био председник или члан већег броја комисија за избор у звање наставника или асистента за ужу научну област Психологија на учитељским/педагошким и другим факултетима.

Својим стручним ангажовањем др Аурел Божин знатно доприноси унапређењу квалитета наставе на Учитељском факултету. Његовим залагањем студентима су, примера ради, данас доступни сви неопходни текстови за спремање испита из обавезних предмета које он предаје, односно из изборних предмета које је он осмислио и из којих изводи наставу. Настава из тих предмета укључује збиља важне и неопходне садржаје, обрађене на савремен начин и као целине које представљају разложну синтезу сазнања стечених на неколико говорних подручја.

Имајући све то у виду Комисија је закључила да др Аурел Божин испуњава законом прописане услове за избор у звање редовног професора. Због тога предлаже Изборном већу Учитељског факултета да га изабере у звање редовног професора за ужу научну област Психологија на Учитељском факултету у Београду.

У Београду, 4. јуна 2009. године

КОМИСИЈА:

(др Благоје Нешић, редовни професор)

(др Александар Милојевић, редовни професор)

(др Жарко Требјешанин, редовни професор)